

Bosna i Hercegovina
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
Broj: 11 0 U 033770 23 Uvp
Banjaluka, 06.12.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Strahinje Ćurkovića predsjednika vijeća, Vesne Mišić i Tatjane Stupar članova vijeća, uz učešće Mire Mačkić kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi „Dermal R“ d.o.o. Kotor Varoš (u daljem tekstu: tužilac) zastupan po punomoćniku Mr Goranu Bubiću, advokatu iz Banjaluke, protiv rješenja broj [...] od 07.02.2023. godine, tuženog JU Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske, B., u predmetu ostvarivanja prava na refundaciju naknade plate za vrijeme korišćenja porodiljskog odsustva, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 033770 23 U od 04.9.2023. godine, na nejavnoj sjednici vijeća održanoj 06.12.2024. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Tužilac se odbija sa zahtjevom za nadoknadu troškova spora.

Obrazloženje

Pobijanom presudom stavom 1 izreke odbijena je tužba podnesena protiv uvodno označenog akta, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv zaključka Poslovnice K.V., broj [...] od 25.11.2022. godine. Tim prvostepenim zaključkom odbačen je zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na refundaciju naknade plate za vrijeme korišćenja porodiljskog odsustva radnice S.Č., jer nije podnesen u zakonom propisanom roku. Stavom 2 izreke odbijen je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova upravnog spora.

Odbijanje tužbe sud obrazlaže pozivom na odredbe člana 26 stav 1, 27, 28 i 29 Zakona o dječjoj zaštiti („Sl. glasnik Republike Srpske“, broj 114/17, 122/18, 107/19 i 119/21 u daljem tekstu: Zakon o dječjoj zaštiti) i navodi pravilnim zaključak prvostepenog organa da zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade plate za vrijeme porodiljskog odsustva radnice S.Č., nije podnesen u zakonom propisanom roku od 6 mjeseci od dana otpočinjanja korišćenja porodiljskog odsustva, jer je radnica tužioca otpočela korišćenje porodiljskog odsustva 07.3.2022. godine, a zahtjev je podnesen 26.10.2022. godine, to je očigledno da je podnesen nakon zakonskog roka od 6 mjeseci. Sud cijeni navod tužbe bez uticaja kojim ukazuje da je prvostepeni organ bio dužan sprovesti ispitni postupak prije odlučivanja o podnesenom zahtjevu, te da tuženi nije bio dužan da vrši provjere, priznajući tako propuste u radu prvostepenog

organa, jer iz spisa predmeta i zahtjeva tužioca nesporno proizilazi da navedeni zahtjev tužioca nije podnesen u zakonom propisanom roku, pa da stoga nije bilo osnova da se sprovede ispitni postupak. Sud nalazi navod tužbe neosnovan da je tužilac ranije predao zahtjev, ali da je zbog smjene šefova poslovnice došlo do propusta da se zahtjev zavede, pa da je podnio novi zahtjev, ističući da se na navedenu okolnost trebaju saslušati šefovi poslovnice u K.V., jer tužilac za takvu tvrdnju nije priložio dokaze, a zahtjev je mogao predati i putem pošte, preporučeno i na vrijeme, ukoliko je bio problem u funkcionisanju Poslovnice u K.V., što bi bio dokaz koji bi eventualno mogao uticati na odluku organa vezano za blagovremenost zahtjeva. Takođe, sud nalazi bez uticaja navod tužbe da je zahtjev tužioca za priznavanje prava na refundaciju naknade neto plate odbačen za period i za koji nije dospio za refundaciju, kod činjenice da je zahtjev podnesen shodno odredbi člana 27 stav 1 Zakona o dječjoj zaštiti u vezi sa članom 28 stav 2 istog zakona i da se po tom zahtjevu donosi odluka da li se on prihvata, odbija ili odbacuje, a tek nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na refundaciju (člana 27 stav 1 navedenog zakona) provodi se postupak refundacije, odnosno trebovanja sredstava po osnovu već priznatog prava na refundaciju, u vezi sa članom 29 istog zakona, u kom postupku je korisnik prava dužan dokazati da i za vrijeme korišćenja porodiljskog odsustva ispunjava zakonom propisane uslove za realizaciju priznatog prava, tj. naplatu. Pozivanje tužbe na Zakon o obligacionim odnosima ocijenio je irelevantnim iz razloga što je Zakonom o dječjoj zaštiti uređen sistem dječje zaštite, korisnici prava iz dječje zaštite i postupak za ostvarivanje prava i druga pitanja od značaja za dječju zaštitu, pa nema analogne primjene Zakona o obligacionim odnosima. Cijeni da nije osnovan navod tužbe kojim ukazuje na povredu člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, niti povredu prava na imovinu iz člana 1 Protokola I na istu konvenciju, jer je o zahtjevu tužioca odlučeno pravilnom primjenom odredbi Zakona o dječjoj zaštiti. Prijedlog tužbe da se održi usmena rasprava sud nije prihvatio iz razloga što se u konkretnom slučaju ne radi o složenoj spornoj stvari, niti je radi boljeg razjašnjenja stvari potrebno održati usmenu raspravu.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje pobijane presude (zahtjev) tužilac osporava njenu zakonitost iz razloga propisanih članom 10 stav 1 tačka 2 i 4 Zakona o upravnim sporovima. Ističe da je nižestepeni sud u predmetu broj 11 0 U 033772 22 U, takođe u postupku refundacije za njegovu radnicu T.B. donio drugačiju odluku, uvažio njegovu tužbu i poništio osporeni akt. Smatra da je prije odbacivanja zahtjeva trebalo provesti ispitni postupak i provjeriti njegove navode, što nije učinjeno pa je takav propust trebao sankcionisati tuženi i poništiti osporeni zaključak. Zbog navedenog nije mu omogućeno da učestvuje u postupku, čime je povrijeđeno načelo saslušanja stranke iz člana 9 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl. glasnik Republike Srpske”, broj: 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18). Navodi da su postojali problemi u Poslovnici Fonda u K.V. prilikom primopredaje dužnosti između ranijeg i novog šefa poslovnice, pa je došlo do propusta da se zavede određeni broj predmeta zbog čega je bilo potrebno u prisustvu tužioca saslušati šefove poslovnice i utvrditi pravo stanje stvari. Dodaje da je imao pripremljen veći broj zahtjeva još 16.6.2022. godine s obzirom da su između 1300 njegovih zaposlenih radnika, većinom pripadnice ženskog pola od kojih je značajan broj bio na porodiljskom odsustvu. Kada je došao do saznanja da predmetni zahtjev nije registrovan podnesen je potpuno novi zahtjev 26.10.2022. godine povodom kojeg je donesen zaključak o odbacivanju zahtjeva kao neblagovremenog. Ukazuje na sadržaj odredbe člana 28 stav 3 Zakona o dječjoj zaštiti koja upućuje na zaključak da se rokovi za podnošenje zahtjeva računaju od vremena prestanka korištenja porodiljskog odsustva, s obzirom da se po toj odredbi dokazi o

isplaćenju naknadi plate i uplaćenim doprinosima podnose nakon izvršene isplate, a najkasnije u roku od 6 mjeseci. Kako je radnica koristila porodiljsko odsustvu u trajanju od 12 mjeseci to u vrijeme podnošenja zahtjeva nije istekao rok od 6 mjeseci od prestanka korištenja porodiljskog odsustva. Proizilazi da su tuženi, a potom i nižestepeni sud propustili tumačiti blagovremenost zahtjeva u odnosu na cjelovito tumačenje odredbe člana 28 Zakona o dječjoj zaštiti, koja se ne može tumačiti odvojeno po stavovima, što podržava i princip zaštite prava na imovinu regulisan članom 1 Prvog protokola uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Isto tako određen broj isplata se nije ni dogodio imajući u vidu donošenje prvostepenog i drugostepenog rješenja niti su se isplate radnici od strane tužioca mogle izvršiti, jer se odnose na period u budućnosti. Zato je osporavano konačno rješenje i po ovom osnovu ali je sud pogrešno tužbu odbio kao neosnovanu. Predlaže da se činjenično stanje upotpuni, da mu se omogući učešće jer nije imao „pošten“ upravni postupak, te predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda preinači tako da se tužba uvaži i osporeni akt poništi ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak. Zatražio je da se tuženi obaveže da mu nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 1.316,25 KM.

Tuženi u odgovoru na zahtjev osporava navode zahtjeva. Citira odredbu člana 28 stav 2 i 3 Zakona o dječjoj zaštiti i navodi da kod činjenice da je porodiljsko odsustvo radnice tužioca S.Č. započeto dana 07.3.2022. godine, te da je zahtjev za refundaciju podnesen 26.10.2022. godine, to je evidentno da je zahtjev za refundaciju podnesen nakon proteka zakonskog roka za podnošenje zahtjeva, odnosno isti je podnesen po proteku 7 mjeseci i 19 dana od dana otpočinjanja korišćenja porodiljskog odsustva. S obzirom da se radi o prekluzivnom roku čijim protekom dolazi do gubitka prava, to se navodi tužioca koji se tiču pripremljenosti i predaje zahtjeva ne mogu uzeti u obzir. Tužilac nije podnio dokaze da je zahtjev predao prije navedenog datuma, a prilikom uvođenja u rad novog radnika poslovnice u Kotor Varoši izvršen je uvid u zahtjeve koji su se nalazili u toj poslovnici i utvrđeno da zahtjeva za refundaciju podnesenih od strane tužioca nije bilo, pa prema tome smjena radnika u poslovnici nije bila od uticaja za podnošenje zahtjeva niti je tužilac imao prepreke za blagovremeno podnošenje zahtjeva u propisanom roku. Negira navode tužioca koji se odnose na pogrešnu primjenu odredbe člana 28 stav 3 Zakona o dječjoj zaštiti, jer je rok za podnošenje zahtjeva definisan u stavu 2 te odredbe, a ne stavu 3 kako pogrešno zaključuje tužilac, jer taj stav reguliše rok za podnošenje dokaza o isplaćenju naknadi plate i uplaćenim doprinosima. To u suštini znači da poslije ostvarivanja prava na refundaciju korisnik prava je u obavezi dokazati da i u periodu trajanja prava ispunjava zakonske uslove definisane u članu 28 stav 1 toga zakona. Osporava i ostale navode zahtjeva i ne nalazi da je od strane upravnih organa došlo do povrede člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Predlaže da se zahtjev odbije, te da se odbije i zahtjev za nadoknadu troškova na ime podnesenog zahtjeva.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev i pobijanu presudu po odredbama člana 39 Zakona o upravnim sporovima („Sl. glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), kao i cjelokupne spise ovog upravnog spora i predmetne upravne stvari, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz stanja spisa se utvrđuje da je tužilac dana 26.10.2022. godine, podnio prvostepenom organu tuženog zahtjev za ostvarivanje prava na refundaciju naknade neto plate za vrijeme trajanja porodiljskog odsustva radnice S.Č., nakon rođenja trećeg

djeteta, koje je rođeno 08.4.2022. godine, za period trajanja porodiljskog odsustva od 07.03.2022. do 07.09.2023. godine, uz koji zahtjev je dostavio i odgovarajuću dokumentaciju. Prvostepenim zaključkom odbačen je zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na refundaciju naknade plate za vrijeme korišćenja porodiljskog odsustva radnice S.Č., jer nije podnesen u zakonom propisanom roku. Osporenim aktom odbijena je žalba tužioca, a pobijanom presudom odbijena je tužba i održan na snazi osporeni akt iz razloga koji su navedeni u uvodnom dijelu obrazloženja ove presude.

Pobijana presuda je pravilna.

Na osnovu odredbe člana 28 stav 1 Zakona o dječjoj zaštiti, pravo na refundaciju naknade plate ima korisnik prava koji redovno uplaćuje doprinose za dječiju zaštitu za sve obveznike doprinosa u posljednjih godinu dana prije otpočinjanja korišćenja porodiljskog odsustva kao i za vrijeme njegovog korišćenja. Na osnovu stava 2 ovog člana, zahtjev iz odredbe člana 27 stav 1 ovog zakona za priznavanje prava na refundaciju isplaćene naknade plate podnosi se u roku od 6 mjeseci od dana otpočinjanja korišćenja porodiljskog odsustva uz dokaz o uplaćenim doprinosima.

Kako je tužilac zahtjev za refundaciju naknade plate za navedenu radnicu podnio 26.10.2022. godine, što proizilazi iz prijemnog štambilja otisnutog na zahtjevu, a budući da je pomenuta radnica počela koristiti porodiljsko odsustvo 07.3.2022. godine, što proizilazi iz rješenja broj [...] od 07.03.2022. godine, pa kako je odredbom člana 28 stav 2 Zakona o dječjoj zaštiti propisano da se zahtjev za priznavanje prava na refundaciju naknade plate podnosi u roku od 6 mjeseci od dana otpočinjanja korišćenja porodiljskog odsustva uz dokaz o uplaćenim doprinosima, to je pravilno zaključkom prvostepenog organa zahtjev tužioca odbačen kao neblagovremeno podnesen.

Shodno navedenom pogrešan je navod tužioca da se rok računa od 6 mjeseci od prestanka korišćenja porodiljskog odsustva, a niti to proizilazi iz odredbe člana 28 stav 3 Zakona o dječjoj zaštiti, na koju se tužilac poziva, jer se ta odredba odnosi na period dostavljanja dokaza za ostvareno pravo, a ne podnošenje zahtjeva.

Bez osnova su i ostali navodi tužioca i njegovo pozivanje na presudu nižestepenog suda broj 11 0 U 033772 22 U, jer ta presuda nije bila predmet preispitivanja kod ovog suda. Predmetni upravni postupak je jednostranački postupak koji se provodi po zahtjevu stranke u kojem stranka dostavlja potrebne dokaze pa nema mjesta provođenju posebnog ispitnog postupka uz učešće stranaka, posebno u situaciji kao što je predmetna, kada zahtjev nije podnesen u propisanom roku i kada je odluka procesna, a ne meritorna.

Proizilazi da tuženi nije povrijedio odredbe Zakona o dječjoj zaštiti i Zakona o opštem upravnom postupku, pa shodno tome nema ni povrede člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer je tužiocu u potpunosti omogućeno da učestvuje u upravnom i sudskom postupku, odnosno da izjavi redovne i vanredne pravne lijekove.

Kako ni drugi prigovori iz zahtjeva nisu od uticaja na rješenje ove upravne stvari to ovaj sud nalazi da pobijanom presudom nije ostvaren nijedan od razloga njene nezakonitosti iz odredbe člana 35 stav 2 ZUS, pa se zahtjev, na osnovu odredbe člana 40 stav 1 istog zakona, odbija.

Budući da je tužilac odbijen sa zahtjevom, to mu shodno odredbi člana 6 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/11) po načelu argumentum a contrario, ne pripadaju troškovi upravnog spora, zbog čega je njegov zahtjev za naknadu troškova sastava zahtjeva po advokatu odbijen kao neosnovan.

Zapisničar
Mira Mačkić

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić